

MVB beleid

3 februari 2020

Inhoud

1. Uitgangspunten BPFL	3
2. Omgevingskader	5
3. MVB raamwerk	7
4. Doelstelling MVB beleid en strategie	8
5. MVB beleid en implementatie	9
6. Uitvoeringsvormen.....	10
7. Overige mogelijke uitvoeringsvormen van MVB beleggen	14
8. De governance rondom Maatschappelijk Verantwoord Beleggen	16
9. Rapportage en verantwoording m.b.t. Maatschappelijk Verantwoord beleggen/ communicatie	18

1. Uitgangspunten BPFL

1.1 Inleiding

Beleggingsproces BPFL

In dit document 'MVB-beleid BPFL' wordt nader invulling gegeven aan de wijze waarop het fonds omgaat met het thema verantwoord beleggen. Daartoe zullen eerst de doelstelling en visie van het fonds in het algemeen en specifiek met betrekking tot verantwoord beleggen beschreven worden. Gevolgd door een overzicht van de overtuigingen van het fonds met betrekking tot Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Vervolgens wordt stil gestaan bij het omgevingskader en wordt het raamwerk weergegeven om tot de doelstellingen met betrekking tot het Environmental Social & Governance (MVB)-beleid te komen. In het hoofdstuk daarop komen de diverse uitvoeringsvormen aan bod waarvoor BPFL heeft gekozen om het MVB-beleid te implementeren en worden ook mogelijke aanvullende uitvoeringsvormen weergegeven. Tot slot zal de governance rondom Maatschappelijk Verantwoord Beleggen worden besproken, alsmede de rapportage en verantwoording.

De bestuursbesluiten d.d. 27 november 2019 zijn nog niet opgenomen in dit document.

1.2 Uitgangspunten

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Levensmiddelenbedrijf (BPFL) heeft als missie het "zorgdragen voor een goede, duurzame en kosten-efficiënte uitvoering van de door sociale partners in de levensmiddelenbranche overeengekomen pensioenregeling met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheden van het fonds".

Als onderdeel van het tweede aspect in deze missie (duurzaam) geeft het fonds invulling aan een MVB beleid. Hierbij worden tevens de beleggingsovertuigingen van het fonds en de omgeving waarin het fonds verkeert (regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen) meegenomen.

Het fonds heeft tot doel: het verlenen van pensioenen aan de deelnemers, de gewezen deelnemers, alsmede aan hun nagelaten betrekkingen. Hierbij streeft het fonds naar een zo goed mogelijk nominaal pensioen dat past binnen de fiscale kaders en het beschikbare premiebudget. Daarnaast tracht het fonds de nominale pensioenen zo veel als mogelijk waardevast te houden.

Het fonds tracht dit doel te bereiken door:

- premie te innen bij de aangesloten ondernemingen, deze gelden te beleggen en te beheren en daaruit uitkeringen toe te kennen bij ouderdom, overlijden, en arbeidsongeschiktheid, een en ander overeenkomstig de regels gesteld in het uitvoeringsreglement dan wel het pensioenreglement;
- andere wettige middelen, die tot het bereiken van het doel bevorderlijk kunnen zijn.

Het algemene uitgangspunt van het beleid op langere termijn is om de pensioenregeling onder een breed scala van omstandigheden overeenkomstig de ambitie uit te voeren met als inzet het realiseren van een zo stabiel mogelijke uitkering en een stabiel premieniveau.

Naast deze doelstellingen hanteert het fonds de volgende investment beliefs die relevant zijn met betrekking tot het MVB beleid ¹

- het fonds belegt passief, tenzij er overtuigende redenen zijn om actief te beleggen;
- kostenbewustzijn verbetert het beleggingsresultaat en is essentieel voor de kwaliteit van beleggingsbeslissingen;
- we doen alleen zaken die we begrijpen, transparantie is cruciaal;
- Het verankeren van MVB-factoren in het beleggingsbeleid levert een positieve bijdrage aan de rendements/risico verhouding van de beleggingsportefeuille.

¹ Verklaring inzake Beleggingsbeginselen 2017

2. Omgevingskader

Naast de verwachtingen van directe stakeholders van het pensioenfonds wordt zowel vanuit de wetgever als de maatschappij verwacht dat het pensioenfonds haar geld in meer of mindere mate verantwoord belegt. Normen zijn vervat in onder andere het Besluit marktmisbruik Wft, de Code Pensioenfonds en de in 2017 door het fonds ondertekende Intentieverklaring Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

Besluit marktmisbruik Wft

In het Besluit marktmisbruik Wft (artikel 21a) is opgenomen dat het oa pensioenfonds verboden is financiële instrumenten te verwerven uitgegeven door of te investeren in ondernemingen die zich bezighouden met de productie, verkoop of distributie van clustermunitie. Expliciet uitgesloten hiervan zijn deelnemingen in indexfondsen en extern beheerde beleggingsinstellingen die voor minder dan 5% in dergelijke ondernemingen beleggen.

Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)

Het fonds heeft begin 2019 het IMVB convenant getekend. Het convenant bevat in grote lijnen de contourenagenda van de pensioenfederatie met als thema's kennisdeling, het bevorderen van samenwerking, het verder ontwikkelen van standaarden en eenduidige definities, en dialoog met ondernemingen. BPFL volgt hierbij het 'brede spoor' van het IMVB, gebaseerd op de OESO richtlijnen en de UN Guiding Principles.

Code Pensioenfonds

Sinds 1 januari 2014 is de Code Pensioenfonds, opgesteld door Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, van toepassing. In 2018 is deze geactualiseerd. De Code is een gedragscode voor pensioenfonds die een normenkader geeft opdat pensioenfonds de juiste dingen doen en dat ook inzichtelijk maken. De geactualiseerde code beslaat acht thema's.. Met betrekking tot verantwoord beleggen zijn specifiek enkele normen uit de volgende thema's van belang:

- A. Thema: Vertrouwen waarmaken
- B. Het bestuur zorgt ervoor dat er onder belanghebbenden draagvlak bestaat voor de keuzes over verantwoord beleggen. Dit draagvlak dient in dialoog met het VO te worden gecreëerd.
- C. Thema: Transparantie bevorderen

Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.

In aanvulling op hetgeen de Code stelt met betrekking tot verantwoord beleggen, geldt dat er een brede maatschappelijke ontwikkeling plaatsvindt waarbij van zowel ondernemingen als investeerders wordt verwacht dat zij bijdragen aan een duurzame samenleving. Concreet betekent dit dat van ondernemingen en investeerders wordt verwacht dat zij zich bij hun beslissingen rekenschap geven van de implicaties voor de MVB-gerelateerde factoren. Het fonds is van mening dat maatschappelijke ontwikkelingen ertoe zullen leiden dat MVB-factoren in de toekomst aan betekenis gaan winnen. Veronachtzaming van MVB-factoren zal in toenemende mate een risicofactor worden voor beleggers. Een voorbeeld hiervan is ook te

vinden in de 'stranded assets' discussie, waarbij producenten van niet-duurzame energie op termijn aan betekenis en daarmee aan beurswaarde zullen verliezen. Het meewegen van klimaatrisico's in het beleggingsbeleid is daarnaast ook van belang uit hoofde van de IORP II regelgeving.

Internationale standaarden

Naast bovenstaande regelgeving, de code en het convenant zijn er nog tal van internationale standaarden op het gebied van verantwoord ondernemen en verantwoord beleggen, waar het fonds in meer of mindere mate bij aansluit. Zo zijn er de United Nations Principles of Responsible Investment (UNPRI)², de United Nations Global Compact³ en internationale verdragen op het gebied van mensenrechten of klimaat. In 2015 zijn hier bovendien de United Nations Sustainable Development Goals (SDG's) bijgekomen, een ontwikkelingsagenda van 17 doelen (thema's) die de wereld in 2030 tot een betere plek moeten maken. Deze doelen gaan over o.a. armoede bestrijding, toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, duurzame energie en klimaatverandering

² De *UNPRI* is een initiatief om beleggers te stimuleren MVB factoren te incorporeren in hun beleggingsbeleid aan de hand van een zestal beleggingsprincipes.

³ De *UN Global Compact* is een initiatief om wereldwijd verantwoord ondernemen te stimuleren. Vanuit de *UN Global Compact* zijn 10 principes op het gebied van onder andere mensenrechten, arbeid en milieu opgesteld die bedrijven idealiter zouden moeten integreren in hun strategie en processen.

3. MVB raamwerk

De doelstellingen die het fonds hanteert voor haar MVB-beleid dienen in het verlengde te liggen van de missie en de pensioendoelstelling van het fonds en aan te sluiten bij de investment beliefs en het maatschappelijk kader. Dit betekent onder andere dat het MVB-beleid noch de ambitie van het fonds, noch het aanvaardbaar risico mag schaden. Daarnaast is bij het maken van beleidskeuzes een nadere duiding wenselijk van het begrip 'duurzame uitvoering van de pensioenregeling'. Het fonds is van mening dat het beleid zowel financieel houdbaar als maatschappelijk verantwoord dient te zijn.

Het fonds staat net als haar deelnemers met beide benen in de samenleving. Zij ziet het ook als haar taak om via gericht beleid een positieve bijdrage te leveren aan deze samenleving, omdat dit zowel de huidige als toekomstige deelnemers ten goede komt. Immers, een goede en zinvolle toekomst is niet alleen gebaat bij een goed pensioen, maar ook bij een duurzame, leefbare wereld;

Om tot een concreet MVB beleid te komen hanteert het fonds de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden die afgeleid zijn van de algemene uitgangspunten en het omgevingskader:

- De primaire fiduciaire plicht van het pensioenfonds is het realiseren van de pensioenambitie met een aanvaardbaar risico. Het MVB-beleid mag niet strijdig zijn met deze doelstelling. Iedere beslissing die het fonds neemt met betrekking tot haar MVB-beleid dient te worden beoordeeld binnen de criteria rendement, risico, kosten en complexiteit;
- Het MVB beleid dient de mening van deelnemers en andere belanghebbenden te reflecteren, hiertoe consulteert het fonds periodiek de deelnemers en het verantwoordingsorgaan.
- Op basis van eerdere consultaties heeft het fonds voor zichzelf geconcludeerd dat het geen doelstelling is voorop te lopen op het gebied van verantwoord beleggen, maar het fonds wenst ook geen achterblijver te zijn en bovendien compliant te zijn aan de toepasselijke regelgeving. Hiertoe houdt het fonds de ontwikkelingen in de gaten en integreert MVB factoren op pragmatische wijze in haar beleggingsbeleid;
- BPFL ontwikkelt beleid in overleg met zijn fiduciair manager. Wanneer BPFL een bepaalde aanpak voorstaat, die nog niet door de fiduciair manager kan worden ingevuld, dan wordt gezamenlijk gekeken naar alternatieven of naar een ontwikkelpad om deze aanpak vorm te geven. Het fonds volgt deze aanpak vanuit de overtuiging dat een gezamenlijke aanpak efficiënter is en tot meer impact leidt. Het pensioenfonds toetst of de door de fiduciair manager uitgevoerde MVB activiteiten voldoende zijn en aansluiten bij het beleid van BPFL en stuurt bij waar nodig, onder andere door input te leveren voor de door de fiduciair manager te volgen MVB thema's;
- De wijze waarop ondernemingen en beleggers met MVB-factoren omgaan is in toenemende mate onderwerp van maatschappelijke discussie. Van ondernemingen en beleggers wordt verwacht dat zij een bijdrage leveren aan een duurzame samenleving. Bovendien wordt verwacht dat zij hier verantwoording over afleggen en hier op een transparante wijze over rapporteren. De maatschappelijke betrokkenheid bij en aandacht voor duurzaamheid in combinatie met de toegenomen transparantie over het MVB-beleid, impliceert een groter potentieel reputatierisico. Het fonds vindt het belangrijk om naar haar deelnemers toe een goede reputatie te hebben en te behouden. Het MVB-beleid dient hier aan bij te dragen.

4. Doelstelling MVB beleid en strategie

Het voorgaande leidt tot de volgende doelstelling voor het MVB beleid:

Het pensioenfonds wenst met MVB beleid een beter risico/rendementsprofiel te krijgen door middel van een pragmatisch beleid dat aansluit bij de wensen van de deelnemers en de ontwikkelingen in de sector en zonder hiervoor financieel rendement op te geven.

Strategie

In lijn met de doelstelling kiest het fonds ervoor om het MVB beleid integraal in zijn beleggingsproces op te nemen. Bij het maken van beleggingsbeslissingen (categorieën of vermogensbeheerders) worden de implementatie van MVB en de aansluiting bij het MVB beleid zoals verwoord in dit document daarom als criterium meegenomen. Het fonds staat hierbij open voor alle typen MVB beleid die voor het fonds beschikbaar zijn, waarbij per type de MVB impact wordt afgewogen tegen de kosten, rendement, risico en complexiteit. Aanpassingen in de portefeuille worden indien mogelijk via natuurlijke weg geïmplementeerd, bijvoorbeeld gelijktijdig met het rebalancemoment bij ingang van een nieuwe beleggingsplan of bij aanpassingen naar aanleiding van het strategisch beleid.

Key performance indicatoren

Om te beoordelen of het fonds succesvol is in het behalen van zijn MVB doelstelling is een aantal key performance indicatoren (KPI's) benoemd:

1. BPFL wenst zicht te krijgen op de wijze waarop de implementatie van MVB in de portefeuille zich ontwikkelt. Hiertoe is per ultimo 2017 begonnen diverse MVB indicatoren periodiek te meten (o.a. m.b.t. percentage ondernemingen die niet aan de Global Compact voldoen of een CCC MVB rating hebben). Als meer zicht is op de ontwikkelingen in de portefeuille kunnen ook realistische meetbare doelen en de daarbij behorende acties vastgesteld worden.
2. Op jaarlijkse basis doet het pensioenfonds mee aan de benchmark van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO). Het fonds ziet deze benchmark als een indicator van waar het staat ten opzichte van andere pensioenfondsen. Tegelijkertijd is het fonds van mening dat de scoring van VBDO vooral gericht is op de onderwerpen die het VBDO belangrijk vindt. Dit hoeft niet per se overeen te komen met de door BPFL gemaakte keuzes;
3. Minimaal jaarlijks wordt de mening van het verantwoordingsorgaan gevraagd inzake het MVB beleid en of het gevoerde beleid naar hun mening in lijn ligt met de wensen van deelnemers. Mocht het verantwoordingsorgaan van mening zijn dat dit niet het geval is, dan is dit aanleiding met hen hierover in discussie te gaan of deelnemers direct te consulteren.

5. MVB beleid en implementatie

In de beleggingspraktijk zijn er diverse manieren om invulling te kunnen geven aan het MVB-beleid. Bij de keuze voor de uitvoeringsvormen en de intensiteit van het MVB-beleid heeft het fonds de volgende factoren in overweging genomen:

- Het ambitieniveau
- De impact op kosten, rendement, risico en complexiteit
- De uitvoerbaarheid
- De beleggings- en evaluatiehorizon

De resources die het fonds ter beschikking staan bij de implementatie van het MVB-beleid zijn voldoende om invulling te geven aan de ambities van het fonds op MVB gebied. De fiduciair manager, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het MVB-beleid, heeft meerdere mensen in dienst die gespecialiseerd zijn in verantwoord beleggen en die het fonds direct of indirect assisteren bij het uitvoeren van het MVB beleid.

De impact van nieuw MVB-beleid zal altijd worden afgezet tegenover de kosten, het rendement en risico en eventueel de complexiteit. Immers, het MVB-beleid mag niet ten koste gaan van de fiduciaire verplichting van het fonds jegens haar deelnemers.

De uitvoerbaarheid van de verschillende uitvoeringsvormen wordt voornamelijk door twee zaken bepaald. In hoeverre is het fonds passief belegd en in hoeverre belegt het fonds in beleggingsfondsen. De mogelijkheden die het fonds heeft om in de indexfondsen het MVB-beleid zelf richting te geven is beperkt, wel zijn er diverse gradaties van MVB implementatie mogelijk. Voor zover het fonds niet passief belegt, gebeurt dat eveneens voornamelijk via beleggingsfondsen. Ook in dat geval heeft het fonds slechts beperkte mogelijkheden om het MVB-beleid te sturen. De laatste jaren is het aanbod van beleggingsfondsen met een vergaand MVB beleid overigens wel toegenomen. De beleggings- en evaluatiehorizon hebben eveneens invloed op de implementatiemogelijkheden. Vormen als Engagement en Impact Investing vereisen in de regel een langere horizon, waarbij een intensieve, langdurige relatie met de onderneming wordt aangegaan, direct dan wel via een beleggingsfonds. Bij uitsluiting daarentegen is geen lange horizon vereist omdat geen dialoog met de onderneming wordt gezocht.

Een bijzonder onderdeel van het MVB-beleid is de thematische aanpak. Thema's zijn overkoepelende MVB-onderwerpen die de bijzondere aandacht krijgen. Voordelen van een thematische aanpak zijn 1) meer focus in de activiteiten en 2) aansluiting bij de stakeholders. Het IMVB convenant voor pensioenfondsen geeft ook richting door de focus op arbeidsomstandigheden en mensenrechten. BPFL kiest voor een tweetal thema's:

1. Klimaat: gezien het maatschappelijke belang van het klimaat en de mogelijke impact op het vermogen.
2. Arbeidsomstandigheden: Uit onderzoek van I&O Research onder pensioendeelnemers (2015) blijkt dat 92% van de respondenten niet wil dat in kinderarbeid wordt belegd. Dit wordt tevens bevestigd in het deelnemersonderzoek dat BPFL in 2018 heeft laten uitvoeren.

6. Uitvoeringsvormen

Het fonds heeft voor haar MVB-beleid de volgende uitvoeringsvormen gekozen.

A. Integratie MVB binnen het beleggingsbeleid en de beleggingsprocessen

Er zijn verschillende definities in omloop met betrekking tot MVB integratie. BPFL beschouwt MVB integratie als het meewegen van het effect van MVB-factoren op de beleggingsrisico's en het rendement. Indien bij de keuze van bepaalde beleggingscategorieën en managers expliciet wordt gekeken naar de kwaliteit van het MVB-beleid en de mogelijke MVB risico's dan wordt dat beschouwd als MVB integratie.

In de beleggingsprocessen van het fonds – met name bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders – wordt het effect van MVB factoren op de beleggingsrisico's en het rendement expliciet meegewogen. Het fonds verwacht van haar vermogensbeheerders dat zij een MVB-beleid hebben dat niet materieel van het MVB-beleid van het fonds afwijkt, en dat niet leidt tot te hoge risico's.

B. Screening

Op kwartaalbasis worden de beleggingen van het fonds op look through basis gescreend op diverse MVB maatstaven

Screening is in ieder geval van toepassing op alle discretionaire portefeuilles en alle beleggingsfondsen in liquide categorieën. Voor niet-liquide categorieën geldt dat dit wordt gedaan op best effort basis. Soms is look through informatie niet of niet tijdig beschikbaar, soms is het niet relevant (bijv. in geval van Nederlandse hypotheek).

C. Uitsluiting (negatieve screening)

In geval van uitsluiting wordt niet belegd in de securities uitgegeven door bepaalde entiteiten (ondernemingen of landen). Uitsluiting is feitelijk de meest eenvoudige en goedkoopste uitvoeringsvorm. Immers, er hoeft niet te worden geïnvesteerd in een dialoog met ondernemingen die niet voldoen aan de MVB-normen. Daarnaast brengt uitsluiting geen reputatierisico's met zich mee en is relatief eenvoudig uitlegbaar aan de deelnemers. Uitsluiting vereist wel dat men controle heeft over het security selectieproces. Nadeel van deze methode is dat niet op directe wijze wordt getracht het gedrag van ondernemingen in de gewenste richting te veranderen; wel op indirecte wijze door 'te stemmen met de voeten'. Daarmee is de bijdrage aan de maatschappelijke verbetering bij deze uitvoeringsvorm het laagst.

In 2019 heeft het fonds besloten een nieuw raamwerk voor uitsluiting op te nemen in zijn beleid. Het raamwerk omvat vijf cumulatieve criteria op basis waarvan kan worden bepaald of een bepaald product of dienst zou moeten worden uitgesloten. Wanneer alle vijf de criteria positief beantwoord worden, dan is dit reden producenten of aanbieders van dit product/deze dienst uit te sluiten. Deze criteria zijn:

1. Het product / dienst dient (a) per definitie schadelijk te zijn voor mensen en/of het milieu en (b) een hoge negatieve impact te hebben op mensen en/of het milieu, wanneer het gebruikt wordt zoals het bedoeld is;

2. Het product is niet essentieel (geen schadelijk effect als het niet meer bestaat);
3. Er zijn internationale verdragen / conventies die het gebruik van het product / dienst verbieden of streven om het significant te reduceren;
4. Engagement met het bedrijf leidt niet tot een verandering naar een situatie met niet-schadelijke producten/diensten;
5. Het bedrijf is direct betrokken bij de productie van het product / dienst of is significant indirect betrokken (>20% omzet) bij het product / dienst via de distributie en/of verkoop (retailers en toeleveranciers).

Op basis van bovenstaande criteria worden onder meer producenten van nucleaire wapens en tabak uitgesloten, naast de voorgeschreven uitsluiting van clustermunities.

Naast dit uitsluitingsraamwerk heeft BPFL ook besloten tot uitsluiting van bedrijven met een 'global compact fail' status op basis van de MSCI MVB Global Norms Screening methodologie. Voor deze bedrijven geldt dat ze betrokken zijn bij een of meer controversiële activiteiten, waarbij er aannemelijke beschuldigingen zijn dat de onderneming of haar management op grote schaal schade heeft aangericht in overtreding van de globale normen van de UN Global Compact.

Bedrijven worden hierbij beoordeeld op basis van incidenten, waarbij gekeken wordt naar de ernst van de incidenten, bewust handelen en of er sprake is van structurele dan wel incidentele tekortkomingen.

Voor beleggingen in obligaties uit opkomende landen (EMD) zijn aanvullende eisen gesteld in lijn met bovenstaande aanpak. Hier heeft het fonds besloten de slechtst presterende landen en (overheids)bedrijven uit te sluiten uit de portefeuille. Specifiek gaat het hierbij om:

- Uitsluiting van landen die de UN Global Compact schenden (uit hoofde van reputatierisico)
- Uitsluiting van corporate/semi-overheden die opbrengsten hebben uit controversiële wapens

Implementatie

Het uitsluitingsbeleid wordt doorgevoerd op alle discretionaire aandelen en bedrijfsobligatiebeleggingen van het fonds.. Voor beleggingsfondsen in deze categorieën geldt de uitsluitingslijst als selectie- en evaluatiecriterium en is het de basis voor engagement met de beheerder van het beleggingsfonds.

D. Actief aandeelhouderschap

Actief aandeelhouderschap duidt op een beleid waarbij actief gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid die men heeft als aandeelhouder om invloed uit te oefenen op het beleid van een onderneming. Dit kan zowel via stemmen als engagement. Stemmen kan een belegger zelf doen of laten doen door een proxy voting service provider. In het eerste geval is het noodzakelijk en in het tweede geval mogelijk om een eigen stembeleid op te stellen en dit te hanteren bij het stemmen.

Engagement duidt op het voeren van een actieve dialoog met de onderneming met als doel om het gedrag van de onderneming in de gewenste richting te bewegen. Bij het formuleren van een engagement beleid wordt gebruik gemaakt van standaarden en principes die verschillende organisaties hebben ontwikkeld. Voorbeelden zijn de Principles for Responsible Investment (PRI) van de VN, de Dutch stewardship code, de uitgangspunten van de Global Compact van de VN en de Richtlijnen voor multinationale ondernemingen van de OESO.

Het voordeel van actief aandeelhouderschap is dat je maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt en op een positieve manier bijdraagt aan de maatschappelijke verandering. Belangrijkste

nadelen zijn dat het een relatief dure uitvoeringsvorm is, waarbij bovendien de impact niet makkelijk te meten is.

Stembeleid

Voor haar discretionaire beleggingen hanteert het fonds een specifiek MVB stembeleid, opgesteld door de service provider Glass Lewis. Het beleid ligt vastgelegd in een door Glass Lewis opgestelde MVB Policy Proxy Paper Guideline. Het beleid kenmerkt zich doordat er meer aandacht wordt gegeven aan MVB factoren dan in ander stembeleid, hetgeen wordt weerspiegeld in de stemadviezen die voor dit beleid worden gegeven.

Glass Lewis analyseert voorstellen op aandeelhoudersvergaderingen en bepaalt op basis van het MVB stembeleid op welke wijze gestemd zou moeten worden. De onderbouwing hiervan vindt plaats in een rapport over de betreffende vergadering. De stemadviezen worden geautomatiseerd uitgevoerd door proxy voting provider Broadridge, via haar stemplatform proxy-edge.

BPFL kan tot 10 keer per jaar een uitgebreid stemrapport met de onderbouwing van een stemadvies van Glass Lewis ontvangen zonder meerkosten.

Mocht het pensioenfonds vooraf reeds weten afwijkend van het stemadvies te willen stemmen op een vergadering, dan is dat mogelijk door in te loggen op het stemplatform van Broadridge en daar handmatig de gewenste stem op te geven.

De beleggingsfondsen waarin het fonds belegt voeren tevens een stembeleid. Dit beleid sluit overigens niet automatisch aan op het door BPFL gevoerde stembeleid.

Engagement

In het kader van actief aandeelhouderschap is het fonds actief op het gebied van engagement met haar vermogensbeheerders. Via een actieve en continue dialoog wordt getracht om het MVB beleid van vermogensbeheerders te verbeteren. Zo heeft Vanguard na een actief engagement proces de PRI van de VN ondertekend. Engagement met vermogensbeheerders wordt tevens gevoerd op basis van een screening van de portefeuille. Ondernemingen die het fonds op de uitsluitingslijst heeft staan, die een zeer lage MSCI MVB Rating hebben of die een 'global compact fail' melding hebben zijn onderdeel van de dialoog die met de vermogensbeheerder wordt gevoerd.

Daarnaast voert Kempen selectief met diverse bedrijven gesprekken om tot een duurzamer ondernemingsbeleid te komen. De keuze voor ondernemingen waar engagement mee wordt gevoerd komt voort uit een thematische aanpak, waarbij ook het pensioenfonds input geeft over de te kiezen thema's. Naast deze gesprekken met individuele ondernemingen doet Kempen mede namens het pensioenfonds ook mee met diverse collectieve engagementtrajecten, waarbij institutionele beleggers en/of belangenorganisaties gezamenlijk een verbetering van het beleid met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen bij bedrijven of overheden trachten te realiseren.

E. Impact beleggen (staatsobligaties)

In 2019 heeft het pensioenfonds besloten om met de allocatie naar staatsobligaties, als onderdeel van de LDI portefeuille, op een positieve wijze bij te dragen aan een duurzame samenleving. Het pensioenfonds heeft zich daarom tot doel gesteld om 20% van de discretionaire staatsobligatieportefeuille te beleggen in 'groene' obligaties. Minimaal een kwart

van de emittenten van deze groene obligaties (5% van de totale staatsobligatieportefeuille) dient hierbij een zogenaamde SSA (Supranational, sub-sovereign and agency) emittent te zijn en zich te richten op het verbeteren van het milieu/ klimaat of sociale factoren.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de mate waarin de verschillende uitvoeringsvormen zijn geïmplementeerd in de portefeuille:

Categorie	Integratie	Screening	Uitsluiting	Stemmen	Engagement
Aandelen	✓	✓	✓ ⁴	✓ ⁴	✓
VRW staatsobligaties/ LDI	✓	✓	✓	Nvt	Nvt
VRW bedrijfsobligaties	✓	✓	✓ ⁵	Nvt	✓
VRW hypotheke	✓	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
VWR EMD	✓	✓	✓	Nvt	✓
VRW direct lending	✓	✓	x	Nvt	✓
Genoteerd OG	✓	✓	Nvt	✓ ^{4/5}	✓
Niet genoteerd OG	✓	Nvt	Nvt	Nvt	✓
Private Equity	✓	x	x	Nvt	✓
Infrastructuur	✓	Nvt	Nvt	Nvt	x
Hedgefonds	✓	+/-	x	Nvt	✓
Liquiditeiten	✓	✓	✓	Nvt	✓

⁴ Met betrekking tot discretionaire mandaten

⁵ Met betrekking tot actieve beleggingsfondsen

7. Overige mogelijke uitvoeringsvormen van MVB beleggen

Het fonds ziet de volgende MVB uitvoeringsvormen als toekomstige ontwikkeling en verdere uitbreiding van het MVB beleid.

A. Opname MVB indexfondsen

Naast de normale indexfondsen zijn er inmiddels steeds meer (passieve) beleggingsfondsen waarin meer aandacht wordt gegeven aan MVB beleid, bijvoorbeeld doordat controversiële wapens worden uitgesloten en in sommige gevallen ook engagement op MVB factoren plaatsvindt. Dit beleid is echter niet maatwerk, waardoor een afwijking ten opzichte van het beleid van het pensioenfonds mogelijk blijft. Ook zijn de betreffende fondsen veelal duurder dan de huidige indexfondsen die in de portefeuille worden gebruikt.

B. Positieve selectie (positive screening)

Ingeval van positieve selectie worden bedrijven geselecteerd die hoog scoren op MVB-factoren, met daarnaast een voldoende score op de financiële factoren. Via een dergelijk beleid wordt getracht 'positieve' bedrijven te stimuleren in hun groei en ontwikkeling terwijl dit bij de 'negatieve' bedrijven juist niet gebeurt. Implementatie van een dergelijk beleid vereist dat men, net als bij uitsluiting, controle heeft over het security selectie proces. Dit kan worden uitgevoerd door middel van discretionaire mandaten of door gespecialiseerde beleggingsfondsen.

C. Impact investing (aandelen)

In het geval van impact investing wordt een beleid ontwikkeld waarbij specifiek wordt geïnvesteerd in thema's en/of bedrijven die een oplossing bieden voor een specifiek duurzaamheidsvraagstuk. Deze thema's kunnen zeer divers zijn. Hieronder staat een voorbeeld van de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) voor 2030 zoals deze in 2015 door de VN zijn vastgesteld (deze 17 SDG's zijn gekoppeld aan de thema's van het Global Impact Investing Network). Fondsen kunnen uit dit keuzemenu die SDG's selecteren die het best bij hun doelstellingen en de preferenties van de deelnemers passen.

<i>GIIN Thema's</i>	<i>United Nations SDG's</i>				
Access to Finance					
Economic Development					
Employment Generation					
Environmental Markets and Sustainable Real Assets					
Green Technology					
Sustainable Consumer Products					

8. De governance rondom Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Het bestuur stelt de doelstelling, de strategie en het MVB-beleid vast en toetst periodiek of de uitvoering binnen de beleidskaders plaatsvindt. De tussentijdse monitoring is uitbesteed aan de beleggingscommissie (BAC). Het verantwoordingsorgaan (VO) wordt minimaal jaarlijks geconsulteerd aangezien Maatschappelijk Verantwoord Beleggen onderdeel is van het strategische beleid. De Raad van Toezicht (RvT) wordt periodiek geïnformeerd. De fiduciair manager (FM) tenslotte geeft advies en implementeert het MVB-beleid in de beleggingen en rapporteert hierover.

Monitoring door de BAC of het bestuur vindt plaats op basis van de kwartaalrapportages en het jaarlijkse MVB verslag van de fiduciair manager. Hierbij wordt gekeken of het beleid wordt uitgevoerd zoals dat is bedoeld. In de monitoring wordt in ieder geval meegenomen:

- Of er vermogensbeheerders zijn die een oranje of rode vlag hebben gekregen op MVB-factoren bij de monitoring door de fiduciair manager
- Of er ontwikkelingen zijn in de screening van de beleggingen.
- Welke ontwikkelingen op MVB gebied het afgelopen kwartaal/ jaar hebben plaatsgevonden

Bij de evaluatie van het MVB-beleid wordt bekeken of:

- Het beleid is uitgevoerd zoals was bedoeld
- Uitkomsten van de VBDO-benchmark aanleiding geven het beleid of de invulling aan te passen
- Signalen vanuit de deelnemers of het verantwoordingsorgaan een reden zijn het beleid aan te passen
- Of er aanpassingen op het uitsluitingsbeleid moet plaatsvinden op basis van advies door de fiduciair manager

In onderstaande RACI matrix wordt weergegeven welke gremia op welke wijze betrokken zijn bij het MVB-beleid.

	Bestuur	BAC	VO	RvT	FM
Advisering					A, R
Doelstelling MVB beleid	A, R	C	C	I	C
Strategie MVB beleid	A, R	C	C	I	C
MVB beleid/ invulling	A, R	C	C	I	C
Bepalen uitsluitingsbeleid	A, R	C			C
Uitvoering MVB beleid	A	C			R
Interne rapportages MVB beleid	I	I			A, R
Externe rapportages MVB beleid	A	C			R
Externe communicatie MVB beleid	A, R	C			C
Monitoring MVB beleid	A	R		I	
Evaluatie MVB beleid	A, R	C	C	I	I

- R = Responsible (verantwoordelijk)
- A = Accountable (eindverantwoordelijk)
- C = Consulted (geraadpleegd)
- I = Informed (geïnformeerd)

9. Rapportage en verantwoording m.b.t. Maatschappelijk Verantwoord beleggen/communicatie

Een verkorte versie van het MVB beleid wordt opgenomen in:

- De ABTN
- De Verklaring inzake Beleggingsbeginselen
- Het beleggingsplan
- De website

KCM rapporteert ieder kwartaal aan de beleggingscommissie over het gevoerde beleid, waaronder ook het MVB-beleid. Hierbij wordt inzicht gegeven in ontwikkelingen op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen, in de uitgevoerde activiteiten en de effectiviteit daarvan. Ook wordt gerapporteerd over de monitoring van vermogensbeheerders en of er zogenaamde 'vlaggen' (oranje/ rood) zijn gegeven op het gebied van MVB factoren. Daarnaast wordt vanaf 1/1/2018 per kwartaal inzichtelijk gemaakt in hoeverre wordt voldaan aan de gedefinieerde uitsluitingslijst.

Inzake de uitvoering van het stembeleid is per maand en kwartaal een rapportage op het votingplatform proxy-edge van Broadridge beschikbaar. Momenteel is de fiduciair manager de enige met toegang tot dit platform en distribueert daarom de proxy-voting rapportages aan het bestuursbureau.

Qua externe communicatie over het MVB beleid is er sprake van

- De website
 - Betreft een beschrijving van
 - Het beleid
 - De uitsluitingslijst
- Het jaarlijkse MVB rapport (gepubliceerd op website)
 - Betreft een verkorte versie van het jaarlijkse MVB rapport
- Nieuwsbrieven aan de deelnemer
- Een onderdeel in het bestuursverslag
 - Betreft een toelichting op het beleid, de uitgevoerde activiteiten en inzicht in de uitsluitingslijst